

Učinkovitost portala E-lektira za učenike u osnovnoj školi

Veić, Marina

Master's thesis / Diplomski rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:719216>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

Odsjek: Učiteljski studij

Smjer: Primjena informacijske i komunikacijske tehnologije u učenju i poučavanju

Predmet: Vrednovanje sustava za e-učenja

Diplomski rad

**UČINKOVITOST PORTALA E-LEKTIRA ZA UČENIKE
U OSNOVNOJ ŠKOLI**

STUDENTICA:

Marina Veić

MENTORICA:

mr. sc. Suzana Tomaš

Split, srpanj 2015.

Sažetak

Računala su danas prisutna u svim osnovnim školama i postaju glavno sredstvo u mijenjanju tradicionalnih školskih uvjeta. Njihovom uporabom poboljšava se nastavni proces, učenje postaje zanimljivije, a učenici zainteresiraniji.

U novije vrijeme posebno je značajan izvor informacija internet, globalna svjetska računalna mreža, koja osigurava jednostavan i brz pristup neograničenom broju različitih sadržaja. Na taj način učenici istražuju ono što ih zanima, pronalaze odgovore na pitanja, proširuju svoja znanja, uče, komuniciraju s ostalim učenicima i slično. Suvremenom tehnologijom integriramo računalo kao novo nastavno sredstvo u učenju novoga sadržaja kako bi nastava bila motivirajuća i moderna.

Cilj ovog diplomskog rada je prikazati kako se portal e-lektire može primijeniti u čitanju lektirnog sadržaja. Portal e-lektire sadrži velik broj lektirnih naslova, multimediju i ostale zanimljivosti. Rezultati istraživanja su pokazali kako portal e-lektire poboljšava nastavni proces te čini učenicima čitanje lektire zanimljivijim i boljim. Time se želi pokazati kako suvremene tehnologije pridonose boljem usvajanju znanja.

Ključne riječi: računalo, internet, suvremene tehnologije, portal e-lektire

Abstract

Computers are now present in all primary schools and become a major tool in changing the traditional school conditions. Their use improves the learning process, learning becomes more interesting and students interested. In recent years, particularly important source of information is the Internet, global worldwide computer network, which provides easy and quick access to different content. In this way, students explore what they are interested in, finding answers to questions, expand their knowledge, learn, communicate with other students... Modern technology we integrated computer as a new teaching tool in learning new teaching content to be motivating and modern.

The aim of this thesis is to show how the portal e-reading can be applied to reading content. Portal e-reading contains a large number of new book titles, multimedia and other curiosities. The results showed how the portal e-reading improves the learning process and makes reading more interesting and better. This show us how modern technology contributes to a better acquisition of knowledge.

Keywords: computer, Internet, modern technologies, the portal e-reading

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. TEORIJSKI DIO	3
2.1. Portali.....	3
2.2. Vrste portala.....	8
2.3. Portal e-lektire.....	11
2.4. Kriza čitanja.....	14
2.5. Važnost lektire u osnovnoj školi.....	15
2.6. Motiviranje učenika za čitanje lektire.....	18
2.7. Model Gagne.....	20
2.8. Primjena modela Gagne za oblikovanje nastavnih sadržaja.....	23
3. EMPIRIJSKI DIO	25
3.1. Problem istraživanja	25
3.2. Cilj istraživanja	25
3.3. Vrsta istraživanja	26
3.4. Hipoteza.....	26
3.5. Mjesto i vrijeme istraživanja.....	26
3.6. Uzorak u istraživanju	27
3.7. Instrumenti za provedbu istraživanja.....	27
3.8. Tijek istraživanja.....	28
3.9. Prikaz i analiza rezultata	31
3.9.1. Prikaz i analiza rezultata zadataka objektivnog tipa (ZOT1 i ZOT2).....	31
3.9.2. Prikaz i analiza rezultata upitnika zadovoljstva.....	33
3.9.3. Interpretacija rezultata	43
4. ZAKLJUČAK.....	44
5. LITERATURA	46
6. PRILOZI.....	49

1. UVOD

U posljednjih nekoliko godina, računala su ušla u domove skoro svakog učenika i učitelja. Uz pomoć stručno obrađenog sadržaja, slika, video i audio zapisa učenicima su ponuđeni edukativni sadržaji koje obrađuju u nastavi na privlačan način. Računala je potrebno što više koristiti kao nastavna sredstva i nastavna pomagala jer time nastava postaje zanimljivija, učenici i učitelji mogu prikazati svoje radove i zadatke ili mogu pronaći odgovore na pitanja koja ne znaju odgovoriti. Primjenom računalne tehnologije načelo - svakom učeniku u skladu s njegovim mogućnostima postaje u punoj mjeri ostvarivo, nastavnici postaju savjetnici za korištenje tehnologije, a nastavni materijali se pretvaraju u obrazovni softver prilagođen korisniku (Klemše, Ljubić, N., 2010).

Poticanje informatičke pismenosti dio je školskog programa, a upotreba tehnologije postaje glavno sredstvo u mijenjanju tradicionalnih školskih uvjeta. Upotrijebiti i primijeniti računalo u nastavi zahtjeva od svakog učitelja dodatni rad te stručnu i metodičku pripremu (Klemše, Ljubić, N., 2010). Korištenje računala u razredu pruža niz mogućnosti koje mogu promijeniti učenje: unaprijediti mogućnost poučavanja, adaptacija djece u obrazovni sustav, postizanje boljih i kvalitetnijih rezultata nastave, korelacija s ostalim nastavnim predmetima i slično. Učitelji trebaju biti adekvatno educirani, trebaju posjedovati osnovna znanja za rad na računalu, biti informatički pismeni. Informatička pismenost u smislu primjene računala znači upotrijebiti računalo u nastavnom i ne nastavnom radu kao nastavno pomagalo, kao sredstvo koje učiteljima olakšava odgojno-obrazovna postignuća (Klemše, Ljubić, N., 2010).

Internet u nastavi pomaže u iskustvenom učenju odnosno istraživačkom radu. Na taj način učenici istražuju ono što ih zanima, dodatno proširuju svoje znanje, pronalaze odgovore, odgovaraju na pitanja. Suvremenom tehnologijom integriramo računalo kao novo nastavno sredstvo u učenju novoga sadržaja kako bi nastava bila motivirajuća i moderna. Osnovna uloga cjelokupnog odgoja i obrazovanja je da doprinosi cjelovitom razvoju učenika u skladu s njegovim sposobnostima, potrebama i mogućnostima kako bi se učenik osposobio za suvremeni život koji između ostalog uključuje poznavanje informacijske i komunikacijske tehnologije.

Današnje generacije učenika rado koriste računalnu tehnologiju te se zbog toga ona smatra krivcima slabog čitanja ili interesa za školu. No ipak nove tehnologije se mogu uspješno implementirati u nastavu, učenje i poticanje za čitanje. Što se tiče poticanja djece na čitanje lektirnih naslova tu je portal e-lektira koji je korišten u istraživanju ovog diplomskog rada. Tehnologiju ne treba smatrati neprijateljem čitanja, ona nam služi da s lakoćom pronađemo informacije, podatke te brojne knjige. Na portalu e-lektire možemo pronaći preko 200 lektirnih naslova, audio i video zapise, brojne zanimljivosti i slično.

Cilj ovog diplomskog rada je primijeniti portal za čitanje lektire u nastavi hrvatskog jezika. Prema postavljenoj hipotezi, cilj je bio istražiti hoće li portal e-lektire poboljšati nastavni proces, učiniti učenicima čitanje lektire zanimljivijim i boljim.

Diplomski rad je podijeljen na dva dijela, teorijski i empirijski dio. U teorijskom dijelu detaljno je objašnjen pojam portala s posebnim naglaskom na portal e-lektire. Navedene su vrste portala te njihove glavne funkcije. Također je navedeno zbog čega je važno čitati lektiru i na koje sve načine možemo učenike motivirati za daljnje čitanje. Na kraju teorijskog dijela opisan je Gagneov model i njegova primjena u oblikovanju nastave za primjenu portala e-lektira.

U empirijskom dijelu istraživanja prikazano je istraživanje koje je provedeno s učenicima četvrtog razreda, gdje su učenici čitali lektirno djelo Hedi na portalu e-lektire. Provedeno istraživanje je empirijsko istraživanje provedeno s jednom skupinom kako bi se utvrdio učinak procesa učenja i poučavanja pomoću portala e-lektire. Istraživanje obuhvaća vrstu istraživanja, problem, cilj i zadatke, hipotezu, mjesto i vrijeme istraživanja, uzorak ispitanika, instrumente istraživanja te tijek istraživanja i realizaciju nastave. Na kraju je prikazana analiza rezultata zadataka objektivnog tipa te analiza rezultata upitnika zadovoljstva.

2. TEORIJSKI DIO

U poglavlju portali objašnjeno je što su to portali, koje su glavne funkcije portala, opisane su vrste portala s posebnim naglaskom na portal e-lektire. Poglavlja kriza čitanja i važnost lektire u osnovnoj školi govore nešto više o lektirama, njihovoj važnosti čitanja te na koji način učenika motivirati za daljnje čitanje. Na kraju teorijskog dijela opisan je Gagneov model oblikovanja nastave, detaljno su objašnjene sve njegove faze i opisana je primjena Gagneovog modela u oblikovanju nastave za primjenu portala e-lektira.

2.1. Portali

U početku, pojam portala se koristio za dobro poznato internet pretraživanje i navigaciju web stranica koje pružaju polazište web korisnicima da pretraže sadržaje i pronađu informacije na Word Wide Web-u (Winkler R., 2015).

Navigacijske stranice kao što su Yahoo, Excite, MSN i slično predstavljaju sljedeću fazu razvoja portala. Pojam "portal" se počeo koristiti za opisivanje tih stranica zbog toga što ih mnogi korisnici koriste kao polazište u svom pretraživanju internetom. U usporedbi s originalnim internet tražilicama, internet portali nude bolje i kvalitetnije sučelje.

Web portal je mrežno mjesto koje pruža ljudima mnoštvo informacija i zanimljivih sadržaja. Postoji velik broj definicija web portala kao što su: web portal je web stranica koja predstavlja polazišnu točku prema drugim odredištima (web stranicama) i aktivnostima na Internetu (e-mail, chat, forumi i sl.), okruženje (sučelje) koje omogućuje korisniku pregled raznih informacija i korištenje određenih servisa, bilo preusmjeravajući ga na "tuđe" sadržaje, bilo pružajući vlastite, skup integriranih programa dizajniranih sa svrhom da omoguće korisniku što lakše služenje Internetom, portali su "vrata" u Internet, vrata koja vode prema moru različitih internet sadržaja, organiziranih za što lakše intuitivno snalaženje, uz obavezno postojanje dodatnih servisa i usluga, kao što su chat, pretraživač i sl. (Tomašić M., 2003). Dakle, glavna svrha postavljanja portala je prikazati veliku količinu informacija iz različitih izvora do velikog broja korisnika na učinkovit i kvalitetan način.

Web portal nije isto što web stranica ili neki pretraživač. Portal nam nudi više mogućnosti od običnih web stranica kao što su pristupi različitim sadržajima i informacijama na jednom mjestu, sve aplikacije unutar jednog portala dijele informacije te se time stvara bolja komunikacija između korisnika koja uključuje razne ankete, forume, chat i slično.

Ključne značajke portala: (Winkler R., 2015)

- sigurnost
- pristup različitim podacima
- transakcije
- pretraživanje
- objavljivanje sadržaja
- osobni sadržaj

Portali imaju svoje prednosti i nedostatke. U prednosti možemo navesti: inteligentna integracija i pristup sadržajima, aplikacijama i raznim informacijama, poboljšana komunikacija i suradnja između korisnika, objedinjen, trenutni pristup svim posve različitim informacijama, personalizirano međudjelovanje korisnika, brza, jednostavna modifikacija i održavanje sadržaja na stranici (web stranica Wikipedia, 2013).

Kao nedostatak portala možemo navesti prenatrpanost različitim sadržajima koja može biti veoma zamorna za korisnike. Kako bi riješili taj problem korisnici mogu personalizirati portal i na taj način odabrati sadržaje koje želi pregledavati, a koje ne žele (web stranica Wikipedia, 2013). Budući da portali sadrže velik broj sadržaja bitno je da snalaženje i korištenje tog portala bude što jednostavnije jer korisnik želi brzu i efikasnu uslugu. Portali bi trebali sadržavati jednostavan dizajn, navigaciju raščlanjenu na nekoliko kategorija kako bi korisnicima olakšali pregled sadržaja i sa strane zanimljive alate kao što su ankete, oglasi, e-mail i slično. Sadržaji bi trebali biti dostupni korisnicima bilo gdje i bilo kada.

Važan dio svakog ozbiljnijeg web portala je personalizacija koja omogućava pojednostavljenje sadržaja i usluga portala na način da korisnici sami odaberu sadržaje koje žele pregledavati. Time portal dobiva sposobnost da se prilagođava željama svakog pojedinog korisnika i time postaje privlačniji za sve veći krug različitih tipova korisnika.

Personalizacija je sposobnost portalovog servera da na inteligentan način kreira korisnikovo iskustvo, uključujući sadržaj, funkcionalnost, navigaciju, i korisničko sučelje, na temelju identiteta korisnika (Tomašić M., 2003).

Jedan od čimbenika koji utječu na dinamičnost i atraktivnost portala je komunikacija, odnosno interakcija. Mogućnost komunikacije privlači korisnike da ponovno posjete neki web portal. Usluge kao chat, forum, e-mail, sms poruke, ankete, virtualne oglasne ploče vraćaju korisnike na portal kako bi pročitali poruke i na taj način daju portalu novu dimenziju korisnosti osim pukog pružanja informacija.

Glavne funkcije portala

U studiji "Enterprise Portals: New Strategies for Information Delivery", (2000.), portal se temelji na osam funkcionalnih područja: (Winkler R., 2015)

1. pretraživanje i navigaciju
2. upravljanje sadržajem
3. personalizacija
4. obavijest
5. upravljanje zadacima i tijek rada
6. suradnja
7. integracija aplikacija i poslovna inteligencija
8. funkcionalnost infrastruktura

1. Pretraživanje i navigacija

Pretraživanje i navigacija čine osnovu za većinu uspješnih javnih web portala što znači da bi uspješan portal trebao podržavati svoje korisnike u efikasnoj potrazi za određenim sadržajem. Portal bi trebao automatski predstaviti svojim korisnicima informacije koje odgovaraju upitima korisnika, predložiti dodatne informacije, dopustiti korisniku da dobrovoljno personalizira informacije na portalu (Winkler R., 2015).

2. Upravljanje sadržajem

Portal jamči integraciju podataka iz različitih izvora. Štoviše, korisnik bi također trebao biti u mogućnosti da optimalno koristi ove informacije. Postoji nekoliko mehanizama za to. Jedno od takvih inovativnih sučelja je Unified Content API (Application Programming Interface) koji ubrzava razvoj portala aplikacija (Winkler R., 2015).

3. Personalizacija

Personalizacija je vrlo bitna za pregled odgovarajuće informacije na portalu. Svaki korisnik dobiva samo one informacije koje su prilagođene njegovim potrebama.

Postoji nekoliko vrsta personalizacije:

- personalizacija navigacije (npr. prečaci do određenih informacija, uglavnom poznate kao oznake ili favoriti)
- personalizacija podataka/sadržaja (npr. dionice koje ne želim vidjeti)
- personalizacija izgleda (npr. informacije koje se pojavljuju na zaslonu, u kojem formatu, boji ili veličini)

Postoji velika razlika između dizajna personalizacije, dobrovoljno personalizacije i prisilne personalizacije. Dizajn personalizacije je početni izgled portala koji može biti prilagođen prema korisnikovom upitu, dobrovoljna personalizacija nudi korisniku izbor mogućnosti personalizacije koju može sam izabrati i prisilna personalizacija gdje sam sustav jednostrano odlučuje za korisnika prema nagađanju o korisnikovim preferencijama (Winkler R., 2015).

4. Obavijesti

Obavijesti (push tehnologije) su sustavi u kojem korisnici dobivaju informaciju automatski s mrežnog poslužitelja. Push tehnologije su dizajnirane za slanje podataka i softwera izravno na desktop korisnika bez da je to korisnik zatražio (Elliott, M., McGreal, R., 2005). Korisnik ima mogućnost da se pretplati na aktivni izvor informacija biti upozoreni kada se dokumenti ažuriraju (Winkler R., 2015).

5. Upravljanje zadacima i tijek rada

Portali pružaju uslugu upravljanja koja može pomoći korisniku da sudjeluju u upravljanju formalno definiranih poslovnih procesa. Funkcionalnost tijeka rada omogućuju automatizaciju poslovnih procesa. Dakle, kao dio tijeka rada, portal bi trebao potaknuti svoje korisnike kad imaju izvršiti zadatke (Winkler R., 2015).

6. Suradnja i groupware

Upravljanje znanjem osigurava potrebne informacije pohranjene na pravom mjestu i na pravi način. Na taj način prave osobe surađuju zajedno s pravim informacijama. Groupware softwear pomaže u manje formalnoj suradnji od alata rada. Povećava vrijednost mnogih specijaliziranih portala, npr. povećava atraktivnost, omogućuje neformalnu komunikaciju između dobavljača i kupaca. Suradnja je ključni uvjet za portale znanja (Winkler R., 2015).

7. Integracija aplikacija i poslovna inteligencija

Uz već spomenute funkcionalnosti, portal može integrirati i podržavati određenu vrstu programa kao na primjer:

- namjenske usluge (ASP)
- poslovnu inteligenciju (BI)
- podršku za e-trgovinu (Winkler R., 2015)

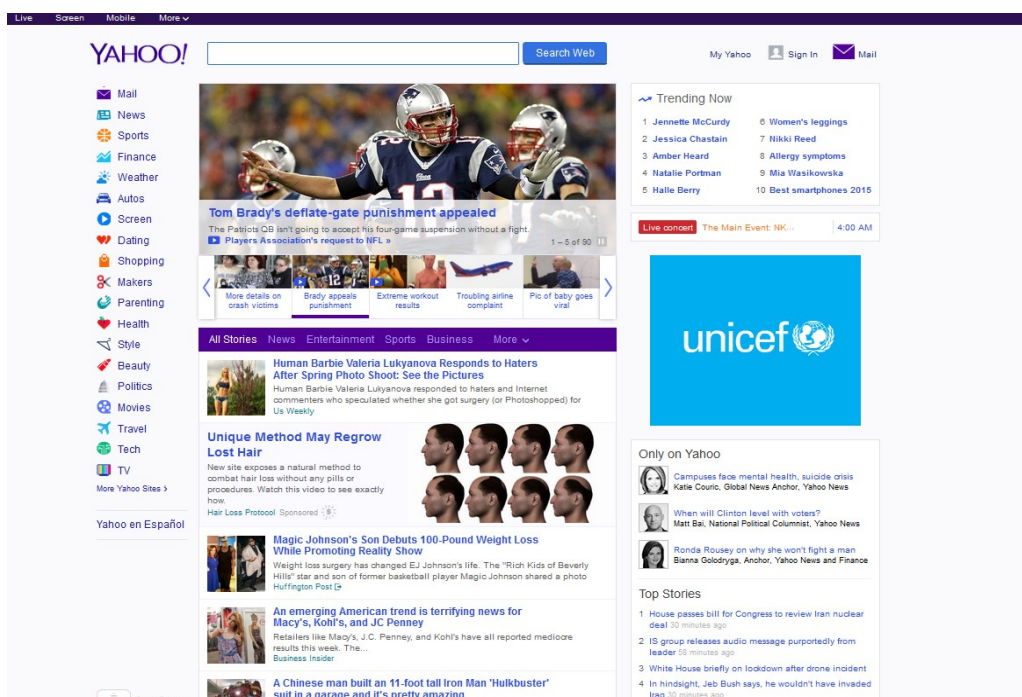
8. Funkcionalnost infrastruktura

Funkcionalnost infrastruktura predstavlja podlogu za radno okruženje. Gore navedene funkcionalnosti izgrađuju se na ovom jednom. Infrastruktura povezana s portalom će imati primarni utjecaj na upravljanje, sigurnost i dostupnost (Winkler R., 2015).

2.2. Vrste portala

Portale možemo podijeliti na horizontalne, vertikalne i korporacijske portale. Horizontalni više usmjereni na određene skupine, teme i područja dok su vertikalni usmjereni prema određenoj grupaciji koji su povezani zajedničkim interesima, a korporacijski prema kupcima, poslovnim partnerima i sl. U nastavku ćemo reći nešto više o njima.

Horizontalni portali su portali opće namjene. Kako bi privukli što veći broj korisnika obuhvaćaju raznovrsne sadržaje čija kvaliteta ovisi o količini i kvaliteti pružanja tih usluga. Ovakvi portali su usmjereni na određene interesne skupine, teme, područja i slično, ali nude širok raspon informacija i funkcija. Glavni cilj horizontalnih portala je da postanu nečiji home page pri tom nudeći veliku širinu sadržaja i linkova. Najuspješniji primjer horizontalnog portala je Yahoo.com koji je u početku predstavljao internet pretraživač. S vremenom je privukao velik broj korisnika što je probudilo interes različitih oglašivača koji su se fokusirali na zadržavanje tih korisnika (Tomašić M., 2003).

Slika 1. Primjer horizontalnog portala - <https://www.yahoo.com/>

Dijelovi portala opće namjene:

- tražilica weba (npr. po ključnim riječima)
- katalog sadržaja
- korisnička prilagodba sučelja
- internet trgovina
- e-mail
- chat
- forum
- ankete
- raznovrsni zabavni sadržaji
- servisne informacije
- ažurne vijesti
- oglasnik

(Tomašić M., 2003)

Vertikalni portali se još nazivaju i vortalima. Ovakvi portali nude veliku količinu sadržaja vezanih za jednu temu, za neku određeno područje (znanost, industriju, društvo, ekonomiju...) točno određenoj grupaciji web korisnika koji su međusobno povezani zajedničkim interesima (dob, spol, vjera...). Bez obzira što nude sadržaj vezan za jednu temu, vertikalni portali nude širok spektar sadržaja kako bi za korisnika stvorili okruženje koje će postati njegov home page (Tomašić M., 2003) .

Slika 2. Primjer vertikalnog portala - <http://www.tours-venice-italy.com/>

Cilj portala je pružiti velik broj informacija sastavljanjem iz različitih izvora kako korisnici ne troše vrijeme u identificiranju i sastavljanju sadržaja. Vertikalni portali postižu čvršće i bolje odnose s korisnicima i pružaju kvalitetniji sadržaj, pokrivaju velik broj tema kao što su sport, vrijeme, gastronomija (Biloš, A., Turkalj, D., 2015).

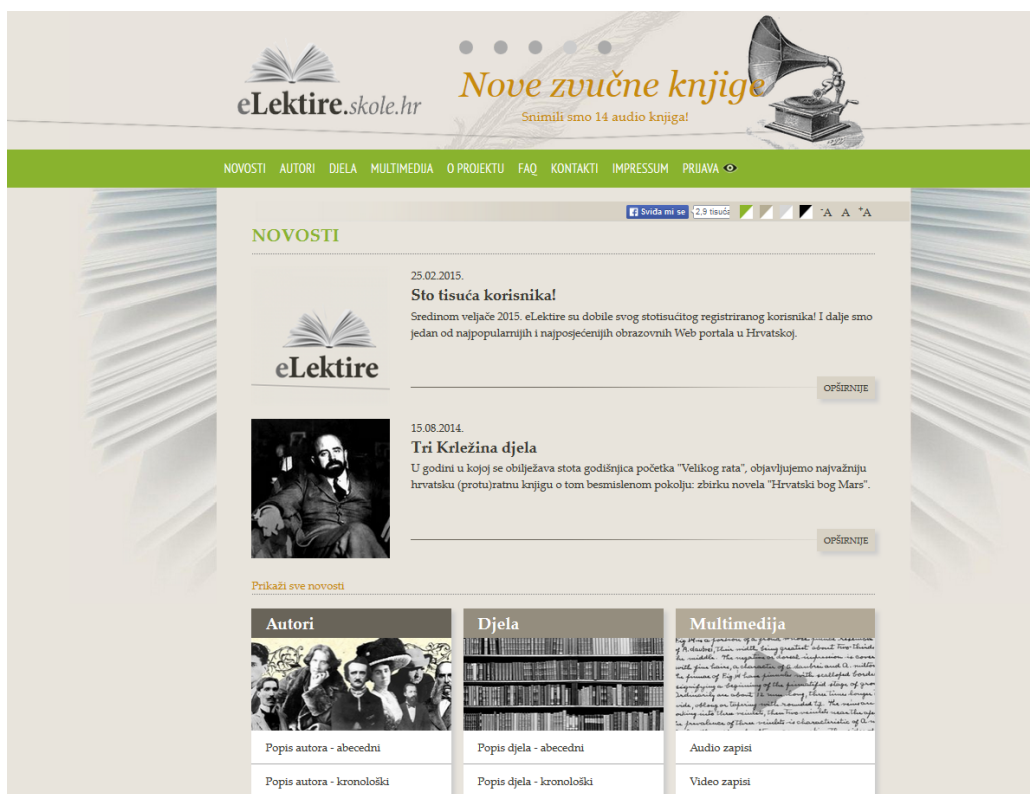
Korporacijski portali nude pristup prema informacijama kompanije od strane zaposlenika, kupaca, poslovnih partnera i javnosti. Njihov glavni cilj je smanjiti troškove manipuliranja informacijama, pojeftiniti razmjenu i pružiti informacije. „Korporacijski portal nudi jezgru za stvaranje sučelja elektroničke interakcije koji uključuje kombinaciju pružatelja informacija, mehanizma za podršku, alata za vizualizaciju i kontrole procesa unutar proizvodnje.“

(Tomašić M., 2003)

Slika 3. Primjer korporacijskog portala - <https://www.cadence.com/en/default.aspx>

2.3. Portal e-lektire

Portal e-lektire namijenjen je učenicima osnovnih i srednjih škola, studentima te njihovim nastavnicima i profesorima uz korištenje elektroničkog identiteta AAI@EduHr. Ostali korisnici se mogu prijaviti putem korisničkog računa e-lektire. Portal je nastao na inicijativu i uz potporu Ministarstva obrazovanja, znanosti i športa u realizaciji naklade Bulaja i CARNeta. Nalazi se na adresi <http://lektire.skole.hr> gdje su dostupna cjelovita djela hrvatskih i stranih pisaca s popisa obavezne školske lektire. Sva djela se mogu čitati preko web-a, flip formatu, pdf obliku, mogu se ispisati i čitati na papiru. Na portalu je trenutno dostupno oko 200 knjiga.

Slika 4. Portal e-lektire - <http://lektire.skole.hr/>

Cilj portala e-lektire je da sadržaji lektire i ostala djela budu dostupni svima u bilo koje vrijeme. Lektirna izdanja su popraćena dodatnim sadržajima poput bilješki o piscu i djelu, napomenama i objašnjenjima, rječnicima manje poznatih riječi, raznim zanimljivostima, ali i slikovnim materijalima, zvučnim zapisima te videom i drugim multimedijским sadržajima (Web stranica skole.hr, 2010).

Portal e-lektire jednostavnog je dizajna. Korisnici sami mogu birati izgled pozadine (sivo/zelena, sivo/žuta, svijetlo siva/tamno siva, crna pozadina s bijelim slovima). Sadrži navigaciju kako bi korisnici lakše pregledavali sadržaji koji im nude. Pregledavanje sadržaja nije moguće ukoliko se niste prijavili, a prijaviti se može uz korištenje elektroničkog identiteta AAI@EduHr kojeg učenici i studenti dobivaju u školi od administratora ili putem korisničkog računa e-lektire.

Slika 5. Prijava AAI@EduHr korisničkim računom - <http://lektire.skole.hr/>

Stranice su pregledne i jednostavne za snalaženje. Uz kratku biografiju svakoga pisca se nalazi njegova fotografija, poveznice na sva njegova dostupna djela i na stranice s djelima i autorima koji se spominju u tekstu. Na dnu svake stranice se nalaze poveznice na stoljeće kojemu pripada stvaralaštvo autora zajedno s popisom ostalih pisaca koji su djelovali u tom razdoblju, hrvatsku, svjetsku, dječju književnost i književni pravac. Svako djelo sadrži polazni tekst s napomenom prema kojemu je izdanju napisan, status autorskih prava te mogućnost odabira formata za pregledavanje (web, flip format, PDF za ispis, ePub). Ispod svakog djela se nalazi prostor za komentiranje gdje učenici mogu komentirati sadržaj koji su pročitali. Također se nalaze poveznice na sljedeće stranice: autor, stoljeće, lektira –

raspored djela po svim razredima, ostala djela autora, književna vrsta, književni žanr, pripadnost nacionalnoj književnosti, epoha, multimediju.

Pregledavanje sadržaja nije moguće ukoliko se ne prijavimo stoga nakon prijave na naslovnicu iz izbornika na vrhu stranice može, odabrati čitanje novosti, pretraživanje djela po autoru ili naslovu, pregledavanje multimedijских dijelova i zanimljivosti. Do željenog djela se može doći na više načina: pregledom popisa autora, pregledom popisa djela ili korištenjem tražilice. Ono što je učenicima zanimljivo i izuzetno korisno svakom učitelju ili nastavnih hrvatskog jezika su multimedijски dodaci – zvučni i videozapisi pojedinih djela. Klikom na audio zapisi otvaramo audio zapise djela prema naslovima, nažalost nemaju sva djela audio zapise. Videozapisi sadrže isječke iz kazališnih predstava, TV drama ili filmova nastalih prema književnim djelima. Klikom na regije saznajemo sve o položaju regije koja nas zanima, povijesnim znamenitostima, književnosti i piscima koji su djelovali u toj regiji. Na dnu stranice se nalazi poveznica na autore koji su djelovali u toj regiji.

Info sadrži pomoći i upute odnosno savjete za korištenje portala: kako pronaći književno djelo, zvučne prikaze, pojednostavljen prikaz namijenjen prije svega slijepim i slabovidnim osobama koje koriste softver za glasno čitanje i posebno prilagođena računala. Pojednostavljenom prikazu pristupa se preko posebne poveznice na dnu svake stranice djela u Web formatu. Info također sadrži najčešća pitanja, napomene o autorskim pravima, uvjete korištenja i zaštitu privatnosti, impressum, prijavu pogrešaka ukoliko postoje, kontakte za upite tehničke naravi i informacije o podacima za pristup, kontakte za upite koje se odnose na sadržaj stranice i svoj korisnički profil na kojem se nalazi ime i prezime, ime škole i koliko dugo ste član portala.

2.4. Kriza čitanja

U suvremenom svijetu čitanje je vještina koja je prijeko potrebna za opstanak, a posljedica je kulturnog razvoja čovječanstva. Čitanjem uranjamo u novi svijet, svijet mašte, stvaramo nove svjetove i nova značenja. Ono što pročitamo uspoređujemo s vlastitim iskustvima, razvijamo sposobnost objašnjavanja, kritičkog stava i pritom oplemenjujući svoje estetske i etičke osjećaje (Nađ Olajoš, 2011).

Čitanje mlađoj djeci predstavlja užitek. Čitanjem otkrivaju svijet oko sebe, otkrivaju nešto novo, obogaćuju rječnik, maštaju. Tijekom školovanja čitanje sve manje predstavlja užitek i sve više se pretvara u mučenje. Negativan stav koji učenici imaju prema knjizi i čitanju uzrok je nametanja jer sve što nam je nametnuto je odbojno. Učitelji često u namjeri da provjere učenikova znanja rijetko kad provjeravaju što oni misle i osjećaju o pročitanoj djelu. Zbog toga ih se ne uspije uvjeriti da čitanje može biti zanimljivo, korisno i ugodno. Učenike treba osposobiti da se kritički odnose prema djelu koje čitaju. Nije dovoljno učenike samo pitati sviđa li im se djelo jer će većina samo potvrditi. Ono što trebamo poticati je učenikovo iznošenje stavova, komentara o djelu, točno objašnjenje onog što mu se sviđa i onog što mu se ne sviđa (Lučić-Mumlek, 2002).

Nekada je knjiga bila glavni izvor znanja, a danas je potisnuta u drugi plan zbog velikog utjecaja medija. Učenici sve više vremena provode ispred televizijskih i računalnih ekrana pa prema tome knjige često ne dopiru do njih i nerado čitaju. Diljem svijeta osnovane u brojne čitateljske udruge i društva koja se bave smišljanjem različitih načina kojima žele djeci i mladima približiti knjigu te ih zainteresirati za čitanje, kako bi ga doživljavali kao nešto ugodno, a ne nešto strano i neugodno (Lučić-Mumlek, 2002).

Veliku ulogu ima učitelj koji poučava učenike pravilnom početnom čitanju. Učenike trebamo uvjeriti da je čitanje temeljna sposobnost važna za daljnje učenje i osobni razvoj. Također bi trebalo pripaziti da čitanje učenicima ne namećemo silom. Ako učenici ne čitaju, učitelj ne smije odustajati nego treba pronaći način kako najdjelotvornije poticati učenike da čitaju i na koji način im približiti knjigu. Važno je da čitateljske sposobnosti djece razvijamo promišljenim i primjerenim metodičkim pristupima književno umjetničkim djelima koji su primjereni kognitivnom razvoju učenika. „*Čitanje nas*

okovima veže uz debelu knjigu, tešku kao kamen. Odvežimo lance, pa nek' kamen oblak bude.“ (Pennac, 1996. str. 128)

2.5. Važnost lektire u osnovnoj školi

Nastava hrvatskoga jezika se u osnovnoj školi sastoji od četiri samostalna područja: književnosti, hrvatskoga jezika, jezičnog izražavanja, i medijske kulture. Sastavnice vrednovanja i način praćenja očituju se kroz hrvatski jezik, književnost, lektiru, jezično izražavanje i stvaranje, medijsku kulturu te domaći uradak. Lektiri se pridaje velika pozornost jer se kroz nju reflektiraju sve spomenute sastavnice.

„Svrha je nastave književnosti u razrednoj nastavi raznolikim oblicima i organizacijom nastavnih i izvannastavnih situacija poticati zanimanje učenika za čitanje i razvijati kulturu čitanja književno umjetničkih tekstova.“ (Lučić-Mumlek, 2002., str. 26)

Čitajući književno umjetničke sadržaje učenici razvijaju govor i jezično izražavanje, obogaćuju svoj rječnik, proširuju vidike, razvijaju misaone i intelektualne sposobnosti te lakše rješavaju određene probleme. Pravilnim stjecanjem predčitalačkih vještina razvijaju se čitalačke vještine koje ovise o tome koliko odrasli okružuju dijete govorenim i pisanim sadržajem i privikavaju ga na njegovo razumijevanje i korištenje (Kovačević, D., 2011).

Spoznajni razvoj i recepcijske mogućnosti učenika utječu na izbor književno umjetničkih tekstova stoga *Nastavni plan i program* (Nastavni plan i program za osnovnu školu, 2006) predlaže okvirni popis književno umjetničkih naslova za obradu lektire od prvog do četvrtog razreda osnovne škole i na taj način se učiteljima pomaže u izboru tekstova i smanjuje mogućnost improvizacije pri odabiru književno umjetničkih tekstova. Također treba spomenuti da taj popis sadrži domaća i svjetska književna ostvarenja za djecu te da je napravljen na temelju pedagoškog vrednovanja tekstova, uvažavajući estetske, spoznajne i recepcijske mogućnosti učenika. Izabrana djela iz programa lektire realiziraju se u području književnosti. Pri tom treba brinuti o kriteriju prigodnosti i zavičajnosti. Budući da je riječ o najmlađim učenicima koji još nemaju izgrađenu naviku čitanja, dakle o budućim čitateljima, prvi kontakti s literarnim djelom imaju izuzetno važnu ulogu u smislu njegovog prihvaćanja ili neprihvaćanja (Lučić-Mumlek, K., 2002.).

Glavna osoba koja planira, organizira i usmjerava učenikovu komunikaciju s knjigom je učitelj. Učitelj bi trebao poticati doživljaj i osjećaj užitka prilikom čitanja, ali i odgojiti aktivnog čitatelja koji zapaža i bilježi vrednote književnog izričaja. Glavna zapreka u ostvarivanju tih zadataka s jedne strane su mediji kojima su izloženi najmlađi učenici, a s druge strane nedovoljan broj bibliografskih jedinica u školskim knjižnicama te nesigurnost učitelja u odabiru metodičkog pristupa lektirnom djelu (Lučić–Mumlek, 2002).

Učitelj je osoba koja planira i donosi odluku o izboru i redoslijedu interpretacije djela iz obavezne i izborne lektire. „Počeci izgrađivanja estetskog odnosa učenika prema književnom djelu uvelike ovise i o učitelju, o razini i načinu njegove interpretacije u nastavnom procesu.“ (Lučić-Mumlek, 2002, str. 37) On usmjerava učenika, motivira ih za čitanje, potiče ih te utječe na njihov estetski razvoj. Estetski razvoj je jedno od temeljnih odgojnih područja koje obuhvaća razvoj sposobnosti estetskog uočavanja, doživljavanja, vrjednovanja i ostvarivanja (Web stranica enciklopedija.hr, 2015). Učenici će biti više motivirani za čitanje ako se ono poveže s doživljajima koji su im bliski i zanimljivi, primjereni njihovoj dobi, raznovrsni. Učitelji su često suočeni s brojnim zaprekama kao što su sredstva javnog priopćavanja kojima su izloženi učenici od strane starijih učenika, nedovoljan broj knjiga u knjižnicama, nezainteresiranost, pojava medija i sl. Metodička osposobljenost učitelja i njihovo iskustvo pomaže u njihovom uklanjanju i vođenju prema cilju nastave lektire.

Učenicima lektira stvara otpor zbog bilježaka koje trebaju voditi dok čitaju, zadatke koje trebaju napisati uz čitanje. Današnje generacije primaju informacije na drugačiji način. Njihov je svijet prepun informacija koje su kratke i trenutačne. Čitaju brzo, kratko i površno stoga im treba pristupiti na taj način. Pružiti im lekturu na zanimljiv način jer čitanje nas treba obogatiti i pružiti nam užitak. Treba ih upoznati s različitim vrstama tekstova, potaknuti na kritičko čitanje, upoznati ih sa šund literaturom kako bi na konkretnim primjerima uvidjeli ono što je lažno, nevrijedno i promašeno. Ako nauče prepoznati manje vrijedna dijela, znat će prepoznati i vrijedna dijela. Današnje generacije koje su usmjerene ka računalima svakako treba upoznati s elektroničkom knjigom, knjigom na web stranicama, na CD-ROMU Lazzarich, M. (2004).

Cilj sata nastavne lektire je naučiti učenika čitati, uvesti ga u svijet književno umjetničkih djela, razvijati sposobnost estetskog doživljavanja i osposobljavanja za logičko i kritičko razmišljanje (Blažević, I., 2007).

Na okruglom stolu čija je moderatorica Vanja Jurilj (Jurilj, V., 2011), raspravljalo se o lektiri. Dubravka Težak ističe (Jurilj, V., 2011) kako je prvi i najvažniji kriterij za odabir lektirnih naslova književno-umjetnička vrijednost djela koja naročito vrijedi za srednje škole. Navodi bitan kriterij za osnovnu školu, a to je kriterij pedagoško-psihološka podobnost djela za određenu dob učenika. Stoga se biraju djela koja na svim razinama, i na sadržajnoj, stilskoj, jezičnoj mogu biti prihvatljiva djeci određene dobi.

Još jedan kriterij koji možemo izdvojiti je povezanost s programom i kriterij raznolikosti tako da svaki učenik može pronaći na popisu ono što mu se sviđa. Istaknut kriterij je kriterij podilaženja učenicima pri čemu učenicima treba davati velika djela, ali ne isključivo njih jer onda od učenika nećemo stvoriti čitatelja. Trebamo im nuditi djela koja oni vole, razgovarati o djelima, poticati ih da iznose svoja mišljenja (Jurilj, V., 2011).

Sudionici okruglog stola preporučuju čitati knjigu u malim obrocima te navode kako zadatak škole nije da učenika pretvori u filologa ili književnog znanstvenika već da ga podrži kao čitatelja. U školi bi trebali biti prisutna ona mjera književne znanosti koja je sasvim neophodna (Jurilj, V., 2011).

Na kraju okruglog stola donesen je zaključak da prema sadašnjem načinu odabira, pristupa i načina obrade, propisana lektira predstavlja više odmoć nego pomoć u promicanju čitanja. Da bi postala pomoć u poticanju čitanja, lektira mora doživjeti promjene, kako u odabiru naslova, tako i pristupu i načinu obrade djela (Jurilj, V., 2011).

2.6. Motiviranje učenika za čitanje lektire

U lektirnoj obradi motivacija je vrlo bitan korak i važan poticaj za daljnje čitanje. Motivacija je proces koji nas pokreće prema određenom cilju, ono što nas pokreće (Filipović D., 2010). Izbor metodičkih motivacija za čitanje ovisi o učenikovim mogućnostima, vrsti i strukturi lektirnih djela. Ako učenicima pokažemo da sat lektire može biti uvijek drugačiji vrlo je vjerojatno da će oni postati zainteresirani i motivirani za čitanje (Blažević, I., 2007).

Budući da je riječ o najmlađim čitateljima koji još nemaju izgrađenu naviku čitanja, dakle o budućim čitateljima, prvi kontakti s literarnim djelom imaju izuzetno važnu ulogu u smislu njegovog prihvaćanja ili neprihvatanja. Smisao književne lektire je stjecanje iskustva čitanja te da čitanje umjetničkih tekstova sjedinjuje misaonu, emocionalnu i fantazijsku aktivnost primatelja i da za njega znači užitak. Često se javlja pitanje kako učenike motivirati za samostalno čitanje lektire. Prije svega potrebno je da učitelj dobro poznaje književnu kulturu i interese svojih učenika kako bi što uspješnije zajednički izabrali naslove za obavezno čitanje (Visinko, K., 2005).

Na temelju odrednica koje su uspostavile teorija i nastavna praksa mogu se uspostaviti različite vrste motivacije za čitanja, a to su: (Lučić – Mumlek, 2002)

- tematsko utemeljenje književnog teksta
- recepcijske i kognitivne mogućnosti učenika
- zadaće i cilj nastave lektire
- pedagoški i metodički uvjeti
- socijalno i kulturno okružje učenika. (Lučić – Mumlek, 2002, str. 49,50)

Najčešća vrsta motivacije koja se primjenjuje na svim razinama odgojno – obrazovnog sustava je tematska motivacija koju vezujemo uz temu književnog djela. Za izvannastavno čitanje lektire najmlađe učenike motiviramo različitim postupcima kao što su: interpretativno čitanje ulomka nekog književnog djela, korištenje scenske lutke u nastavi, pokazivanje ilustracija i likovnih umjetničkih djela, slušanje glazbe, gledanje kazališne predstave ili filma prema književnom djelu, navođenje zanimljivih podataka iz piščeva života, igrokazi, kutak za čitanje, igra asocijacije (Lučić – Mumlek, 2002).

Poticaji uvijek trebaju biti „svježi“, originalni, inventivni, dovoljno uvjerljivi kako bi ih učenici kao takve emocionalno prihvatili. U sustavu motiviranja značajnu ulogu ima i učiteljeva osobnost, njegovo osobno opredjeljenje prema umjetnosti riječi. Isto tako učitelj s učenicima može odrediti vrijeme u tjednu koje će biti predviđeno za priču. Ono može biti upravo tako i nazvano – vrijeme za priču. Takvim dogovorom učenici će unaprijed znati kada su na rasporedu priče, oni sadržaji koje oni najviše vole, unaprijed će se pripremati za čitanje, slušanje, pripovijedanje. Takav će postupak doprinijeti razvijanju pozitivnih stavova prema literarnom tekstu (Kurtak, M., (2005).

Najmlađe učenike možemo motivirati na nekoliko načina: uz pomoć scenske lutke (učitelj uz pomoć lutke ispriča najzanimljiviji događaj, a ostalo učenici saznaju kad pročitaju cijelu priču, osmisliti dijalog kojeg mogu voditi učenici), oblikovanjem naslovnice (izrađivanje naslovne strane za knjigu, ilustracije...), mjesto i vrijeme (udobno mjesto i vrijeme čitanja mogu pozitivno utjecati na čitanje), sat čitanja (organizirani sati čitanja najnovijih izdanja, zidnih novina na kojima učenici ističu nove naslove knjiga ili obljetnice), posrednici knjige (osobe koje učenike uvode u svijet knjige, najčešće su to učitelji, knjižničar, prijatelj koji je pročitao knjigu), literarna druženja (učenici pripovijedaju što su pročitali, čitaju pjesme ili pripremljene ulomke iz knjiga koje su im se svidjele) i natjecateljske akcije čitanja (Lučić-Mumlek, 2002).

„Svojim iskustvom i primjerom, uz dobro poznavanje sposobnosti svakog svog učenika, učitelj će znati odmjeriti zadaće, poticati i razvijati ljubav prema knjizi i čitanju organiziranim uključivanjem učenika u izvannastavne aktivnosti (literarne, novinarske, prijatelji knjige), susretima s dječjim piscima, na satima književnosti i lektire.“ (Lučić-Mumlek, 2002, str. 14.)

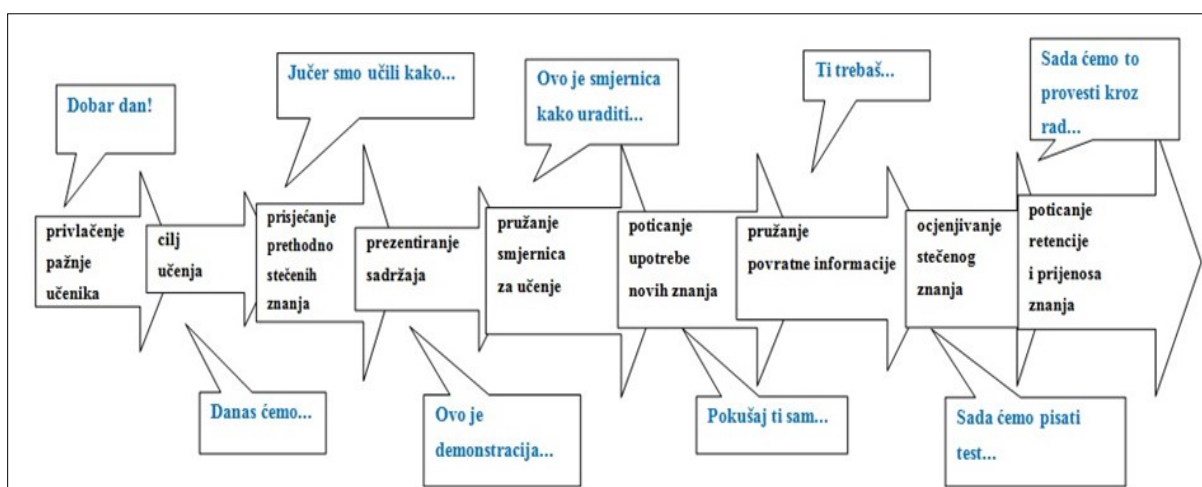
Ovaj dio nastave se odvijao u računalnoj učionici te se zbog toga dani dio nastavnog sadržaja oblikovao po modelu psihologa Roberta Gagnea. Model Gagne je model za oblikovanje nastavnih sadržaja u sustavima za e-učenje.

2.7. Model Gagne

Psiholog Robert Gagne, osamdesetih godina dvadesetog stoljeća, razvio je teoriju odgoja i obrazovanja. Ova teorija tvrdi kako postoji nekoliko različitih vrsta ili razina učenja. Gagne identificira pet glavnih kategorija učenja: (Web stranica Instructional Development Timeline, 2015)

- verbalne sposobnosti (navođenje činjenica, pojmova, načela i postupaka)
- intelektualne sposobnosti (razlikovanje objekata, karakteristika ili simbola, identificiranje osnovnih pojmova, klasificiranje novih primjera događaja ili ideja, rješavanje problema uz primjenu određenog pravila, primjena pravila za rješavanje složenih problema)
- kognitivne strategije (osobni način učenja, razmišljanja, djelovanja i osjećanja)
- motoričke sposobnosti (izvršavanje radnji koje uključuju uporabu mišića)
- stavovi (odabir osobnih odluka i radnji)

Slika 5. Devet koraka Gagnéove teorije nastave (prema, <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/learning/gagne.gif>)

Osim toga autor navodi devet koraka u procesu učenja (Web stranica Gagné's Nine Events of Instruction, 2015): privlačenje pozornosti učenika, izlaganje o ciljevima, povezivanje prethodnih znanja s novim znanjima, prikazivanje poticajnih sadržaja, određivanje smjernica za učenje, stvaranje aktivne atmosfere, davanje povratne informacije,

ocjenjivanje razumijevanja sadržaja učenja, poticanje pamćenja i primjena u novim situacijama. U ovom radu, Gagneove korake ćemo koristiti u svrhu analize sadržaja portala e-lektire.

Prvi korak u obrazovnom procesu je privlačenje pozornosti učenika. Privlačenje pozornosti se odnosi na motiviranje učenika za daljnji rad tako da se predstavi problem. To možemo postići uporabom različitih prezentacija, objašnjenja, anegdota, pokusa i slično kako bi pobudili učenikovu pažnju i zainteresirali ih za rad.

Ovaj korak se često povezuje s uvodnim dijelom sata u kojem se učenik priprema za rad. Priprema se odnosi na tri dijela: materijalno-tehničku, spoznajnu i psihološku. Osim pažnje treba uspostaviti i pozitivnu razrednu atmosferu kako bi učenici s lakoćom rješavali postavljane zadatke ili probleme. Potrebno je tijekom čitave interakcije koristiti „male trikove“ kako bi što duže zadržali njihovu pažnju.

Drugi korak je izlaganje o ciljevima. Time učenici organiziraju vlastite misli o tome što će učiti i obavljati. Učenicima se na što kraći i jednostavniji način pružaju informacije o onom što će učiti, s kojim sadržajima će se upoznati i koju će problematiku proučavati.

Treći korak je povezivanje prethodnih znanja s novim znanjima. Na ovaj način učenici uočavaju smisao i važnost novog gradiva na osnovu onog što su već naučili, znali ili doživjeli. Ovaj korak ima iznimnu važnost jer omogućava učeniku da gradi novo znanje na već postojećim temeljima. U ovoj fazi trebamo paziti da se prisjetimo samo onog nastavnog sadržaja koji je izravno povezan sa sadržajem koji će se obrađivati.

Četvrti korak se odnosi na prikazivanje poticajnih sadržaja. Ovo je najvažniji dio sata jer tada učenikove sposobnosti dosežu vrhunac. Kako bi učenikova pažnja bila što duža potrebno je nastavni sadržaj podijeliti na manje dijelove, grumene znanja. Kako bi učenici što bolje usvojili novi nastavni sadržaj potrebno je kao u prethodnom koraku nove sadržaje uklopiti i zajedno prezentirati s već naučenim sadržajima.

Peti korak se odnosi na određivanje smjernica za učenje. Odnosi se na davanje uputa o načinu učenja. Pružanjem smjernica tijekom procesa učenja, manja je vjerojatnost da će učenici izgubiti mnogo vremena i postati frustrirani vježbajući na pogrešan način ili

pomoću pojmova koje baš i nisu razumjeli. Pružanjem smjernica učenici uče kako pravilno učiti.

Nakon toga slijedi stvaranje aktivne atmosfere. Aktivna atmosfera se stvara postavljanjem različitih pitanja, vježbanjem i ponavljanjem stečenog znanja. U ovom koraku učenici kroz različite aktivnosti vježbaju sve ono što su naučili. Na taj način već naučeni sadržaj se povezuje s novim sadržajem i time se sprječava da učenik zaboravi ono što je prethodno naučio.

Zatim slijedi davanje povratne informacije. Ono može biti u obliku testa, kviza, usmeno ispitivanje, zadavanje zadataka... Povratna informacija mora biti istinita, precizna, nedvosmisljena. Nije dovoljno reći je li nešto dobro ili loše rade, potrebno je reći zašto je nešto dobro ili loše. Pružiti im upute i pozitivnu riječ bez obzira je li to dobro ili loše napravljeno. Ocjenjivanje razumijevanja sadržaja se odnosi na formativnu procjenu koju provodi učitelj zajedno s učenicima. Pruža nam informaciju o održanom nastavnom satu i o tome je li nastavni sadržaj naučen ili nije.

Poticanjem pamćenja i primjene u novim situacijama pospješuje se vjerojatnost zadržavanja znanja i njegova prijenosa. Prijenos znanja se događa kad usvajanje jednog znanja pomaže usvajanju nekog drugog znanja te kad učimo novo gradivo koje povezujemo s prethodno naučenim sadržajem kako bismo lakše razumjeli i naučili gradivo. Također se odnosi i na primjenu stečenog znanja u svakodnevnim životnim situacijama što je zapravo cilj svakog učenja. Poticanje pamćenja i primjena u novim situacijama postiže se primjenom novostečenog znanja i sistematizacijom usvojenih nastavnih sadržaja.

2.8. Primjena modela Gagne za oblikovanje nastavnih sadržaja

U ovom poglavlju detaljno smo razradili Gagneov model oblikovanja nastave za primjenu portala e-lektira i sve njegove faze. Svaku fazu je detaljno objašnjena.

Privlačenje pozornosti učenika se odnosi na upoznavanje učenika s portalom e-lektire. Prije nego što se upoznaju s portalom razgovaramo općenito o lektirama. Što misle o njima, zašto su važne, vole li ih čitati, zbog čega i slično. Nakon toga, učenicima je detaljno opisan način na koji će se prijaviti na sustav pritom koristeći projektor u učionici. Prvo se trebaju prijaviti na portal uz pomoć korisničkih imena i lozinki koji su im prethodno dani, zatim trebaju pronaći lektiru i odabrati način na koji će čitati (web format, flip format, pdf format).

Izlaganje o cilju – s učenicima se družimo tri školska sata. Kako bi provjerili što su pročitali i jesu li zapamtili to što su pročitali, učenici rješavaju ZOT1. Nakon toga im je objašnjeno što je portal e-lektira i zašto se koristi. Koristeći portal e-lektira učenici čitaju zadana poglavlja. Na kraju rješavaju ZOT2 i ispunjavaju anketu zadovoljstva.

Povezivanje prethodnih znanja s novim znanjima i pokazivanje poticajnih sadržaja – provodimo kroz razgovor s učenicima: *Što misle je li važnije čitanje ili pisanje? Zbog čega? Zbog čega trebamo čitati? Zašto trebamo čitati lektire? Je li vole čitati lektire? Zbog čega vole čitati lektire? Zbog čega ne vole čitati lektire? Koje lektire su im bile najdraže? Zbog čega? Što bi promijenili kod čitanja lektira?*

Određivanje smjernica za učenje – učenicima objašnjavamo što je portal e-lektira i čemu nam on služi. Opisan im je način na koji se prijavljuju na portal i što nam je sve potrebno za prijavu (korisničko ime i lozinka), također im je opisano kako doći do željene lektire na portalu, na koje sve načine možemo čitati lektiru (flip format, web format, pdf format), što se još osim lektira nalazi na portalu (multimedija, bilješke o piscu, zanimljivosti...). Nakon toga učenici se samostalno prijavljuju, čitaju zadana poglavlja i odgovaraju na pitanja.

Stvaranje aktivne atmosfere postignuto je kroz razgovor s učenicima o lektiri. Učenicima su postavljena različita pitanja na koja ona odgovaraju te pronalaze odgovore u tekstu, rješavaju domaću zadaću i naposljetku rješavaju ZOT1 i ZOT2.

Pružanje povratne informacije – učenicima je pružena pozitivna povratna informacija jer su postigli visoke rezultate.

Ocjenjivanje razumijevanja sadržaja učenja – učenici na kraju sata rješavaju zadatke kako bih provjerili jesu li savladali nastavni sadržaj. Također trebaju ispuniti anonimni upitnik koji pruža informaciju o održanom satu, jesu li učenici zadovoljni ili ne.

Poticanjem pamćenja i primjene u novim situacijama – učenici trebaju riješiti domaću zadaću odnosno četiri pitanja kako bi provjerili jesu li kod kuće pročitali zadana poglavlja.

3. EMPIRIJSKI DIO

U ovom poglavlju prikazano je cjelokupno istraživanje te interpretacija rezultata. Istraživanjem je utvrđena učinkovitost portala e-lectira za učenike osnovnih škola.

Provedeno istraživanje je empirijsko istraživanje provedeno s jednom skupinom kako bi se utvrdio učinak procesa učenja i poučavanja pomoću portala e-lectire.

Istraživanje je započelo sa zadacima objektivnog tipa (ZOT1) kako bi se ispitalo inicijalno stanje učenika, zatim provedba procesa učenja i poučavanja uvođenjem eksperimentalnog faktora, odnosno čitanje lektire putem portala e-lectire. Nakon toga slijedi finalno ispitivanje učenikova znanja zadacima objektivnog tipa (ZOT2) te ispitivanje učenikovih stavova o primjeni portala e-lectire u nastavi.

3.1. Problem istraživanja

Problem istraživanja je provjeriti učinkovitost portala e-lectire, odnosno provjeriti je li takav način čitanja lektire učenicima lakši, zanimljiviji i korisniji.

3.2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je primijeniti portal za čitanje lektira u nastavi hrvatskog jezika.

Oslanjajući se na problem istraživanja i cilj koji smo željeli postići postavili smo zadatke istraživanja:

1. provjeriti aktualnu razinu znanja iz lektire Heidi (ZOT1)
2. osposobiti učenike i omogućiti im pristup na portal e-lectire
3. obraditi poglavlja lektire uz pomoć portala
4. utvrditi jesu li učenici svladali gradivo uz pomoć zadataka objektivnog tipa (ZOT2)
5. dobiti povratnu informaciju od učenika o primjeni portala e-lectire

3.3. Vrsta istraživanja

Ovakvo istraživanje nazivamo eksperiment s jednom skupinom. Eksperiment s jednom skupinom – u istoj se skupini sukcesivno unose eksperimentalni čimbenici (faktori) čiji se učinak uspoređuje. (Mužić, 1999) U eksperimentu s jednom skupinom najprije se utvrđuje početno stanje prije djelovanja kojeg želimo istražiti. Zatim se ostvaruje djelovanje faktora, a na kraju se ustanovljuje učinkovitost djelovanja završnim stanjem.

3.4. Hipoteza

Na temelju problema, cilja i zadataka možemo formulirati hipotezu.

H: *Portal e-lektire poboljšat će nastavni proces, učenicima će učiniti čitanje lektire zanimljivijim i boljim.*

3.5. Mjesto i vrijeme istraživanja

Mjesto održavanja istraživanja je Osnovna škola Neorić-Sutina, matična učionica i informatička učionica. Informatička učionica posjeduje 13 laptopa, laptop za učitelja, projektor i ploču. Sva računala imaju pristup internetu i na svima je instaliran operacijski sustav Windows 8. Samim time su ispunjeni osnovni uvjeti za implementaciju istraživanja.

Vrijeme održavanja istraživanja je od 25. veljače 2015. do 27. veljače 2015. godine (tri školska sata). Početak istraživanja započeo je 25. veljače 2015. kad su učenici rješavali inicijalni test (ZOT1) i upoznali se s portalom e-lektire. 26. veljače 2015. učenici su u informatičkoj učionici čitali zadana poglavlja i odgovarala na pitanja koja su im postavljena. Istraživanje je završeno 27. veljače 2015. testiranjem finalnog znanja (ZOT2) i ispunjavanjem anonimne ankete.

3.6. Uzorak u istraživanju

Uzorak u istraživanju su činili učenici četvrtog razreda Osnovna škola Neorić-Sutina. U razredu ima 16 učenika no zbog bolesti, istraživanje je provedeno na njih 12, 4 dječaka i 8 djevojčica. Učenici su bez poteškoća sudjelovali u nastavi. Razred je primjerenog vladanja.

3.7. Instrumenti za provedbu istraživanja

Instrumenti za provedbu istraživanja su: zadatci objektivnog tipa (ZOT1 i ZOT2) i upitnik zadovoljstva.

ZOT1 sadrži 8 pitanja zatvorenog tipa koji ukupno imaju 10 bodova (tri zadatka višestrukog odabira, tri kratkog odgovora, jedno nadopunjavanja i jedan zadatak alternativnog tipa)

ZOT2 također sadrži 8 pitanja zatvorenog tipa koji ukupno imaju 10 bodova (jedan zadatak sređivanja, dva nadopunjavanja, jedno kratkog odgovora, tri višestrukog odabira i jedan zadatak alternativnog tipa)

Upitnik zadovoljstva je proveden među učenicima koji su sudjelovali u eksperimentu, a sastavljen je od devet tvrdnji i jednog pitanja otvorenog tipa. Unutar devet tvrdnji učenici su zaokruživali odgovore koji su ispitivali učeničke stavove o njihovom neslaganju ili slaganju sa zadanom tvrdnjom. Ovaj dio upitnika obuhvatio je pitanja koja su se odnosila na zadovoljstvo učenika s portalom e-lektire. Posljednjim pitanjem učenici su ocijenili portal e-lektire.

3.8. Tijek istraživanja

Tijek istraživanja je prikazan u tablici 1 s datumima realizacije zadataka objektivnog tipa (ZOT1 i ZOT2), realizacije nastavnog procesa i provedbe ankete zadovoljstva.

provjera inicijalnog stanja učenika (ZOT1)	25. 2. 2015.
upoznavanje portala e-lektire	
pristup portalu e-lektire	26. 2. 2015.
čitanje lektire i odgovaranje na pitanja	
provjera domaće zadaće	27. 2. 2015.
ispitivanje finalnog znanja (ZOT2)	
ispunjavanje ankete zadovoljstva	

Tablica 1. Tijek istraživanja

Realizacija nastave

U Osnovnoj školi Neorić-Sutina s učenicima četvrtog razreda smo proveli istraživanje o učinkovitosti portala e-lektire. S učenicima smo obradili lektiru Heidi koju je napisala Johanna Spyri. Zbog manjka lektira u školskoj knjižnici učenici su za čitanje te lektire imali na raspolaganju mjesec dana stoga smo obradili nekoliko poglavlja. Za istraživanje smo imali na raspolaganju tri školska sata, odnosno srijedu, četvrtak i petak. Srijedu i petak u njihovoj učionici, a četvrtak u informatičkoj učionici.

1. SAT : Sat započinje razgovorom o lektirama i postavljanjem sljedećih pitanja:

Zašto

trebamo čitati lektire? Je li vole čitati lektire? Zbog čega vole čitati lektire? Zbog čega ne vole čitati lektire? Koje lektire su im bile najdraže? Zbog čega? Što bi promijenili kod čitanja lektira? Nakon razgovora samostalno rješavaju ZOT1. Upozoreni su na to da nema prepisivanja, odgovore koje ne znaju preskoče i da nije za ocjenu.

Nakon što su učenici riješili ZOT1, slijedi razgovor o lektiri koju su oni već trebali pročitati. *Koji se svi likovi spominju u priči? Koji im je najdraži lik? Što im se sve sviđjelo u priči? Što im se nije sviđjelo u priči? Što bi promijenili?*

Nakon razgovora, učenicima je rečeno da ćemo lektiru obraditi na drugačiji način odnosno preko osobnih računala uz pomoć portala e-lektire. Učenicima je detaljno opisan tijek uz pomoć projektor: u pretraživač upisujemo e-lektire, prijavljujemo se na portal s korisničkim imenima i lozinkama. Zatim zajedno istražujemo portal, što se sve nalazi na njemu, čitamo o djelima, piscima, gledamo što se sve nalazi u multimediji, koja se sva djela nalaze na portalu i pronalazimo našu lektiru „Heidi“. Nakon toga čitamo zanimljivosti o djelu i podatke o piscu.

Zatim učenici dobivaju svoja korisnička imena i lozinke te se nekoliko učenika prijavljuje na portal kako bi ponovili postupak prijavljivanja. Na kraju sata, učenici za domaći rad trebaju pronaći neke zanimljivosti o djelu.

2. SAT: Drugi dan našeg druženja smo proveli u računalnoj učionici, svaki učenik posjeduje svoje računalo. Provjeravamo jesu li se učenici prijavljivali kod kuće na portal i što su sve pronašli o djelu. Velik broj učenika se prijavio kod kuće i pokazali to svoj braći i sestrama.

Razgovaramo o djelu: *Kad je nastalo? Tko je autorica djela? Od koliko se poglavlja sastoji?* Nakon toga učenici se prijavljuju na portal i čitaju poglavlje– Čiča s planine. Nakon što su učenici pročitali poglavlje, odgovaraju na pitanja: *Kako se zove Heidi no rodno selo? Kome je teta Deta ostavila djevojčicu Heidi? Gdje je pošla teta Deta? Što za mještane znači Čiča? Koliko je Heidi imala godina kad je došla živjeti kod djeda? Kako se zovu Heidini roditelji? Što su mještani Selca mislili o djedu? Je li se djedu sviđjelo što je Heidi ostala kod njega?*

Nakon razgovora o pročitanom poglavlju učenici dobivaju zadatak za domaći rad. Učenici se trebaju prijaviti na portal i pročitati tri poglavlja i odgovoriti na pitanja:

1. Uzbudljivi događaji u kući gospodina Sesemanna
  - Pronađite u tekstu kako je gđica. Rottenmeier htjela kazniti Heidi.
  - Što se nalazilo u košari koju je dobila gospođica Klara?
2. U ljetnu večer na planini
  - Što je Heidi rekla pekaru, zašto se tako brzo vratila kući? Pronađite u tekstu tu rečenicu.
3. Zbogom ali i doviđenja
  - Što je djed zatražio od gospodina Sesemanna? Pronađite u tekstu tu rečenicu.

3. SAT: Treći sat našeg druženja smo proveli ponovno u učionici. Zajedno provjeravamo

domaću zadaću i razgovaramo o tim poglavljima. *Kakvi su Heidi, Petar, Klara i djed? Kako se zove Heidno rodno selo? U koje vrijeme Heidi dolazi prvi put na planinu? Koliko je godina imala Heidi kada je došla kod djeda? Kako se zvala Heidina teta? Za koga je Heidi skupljala žemičke? Što je gospođa Rottenmeier napravila s Heidinim stvarima? Zbog čega je gospodin Sesemann dopustio Heidi da se vrati kući? Zašto je Heidi brižljivo čuvala svoj šešir? Tko je gurnuo Klarinu stolicu u provaliju? Tko je na kraju romana prohodao? Tko je zaslužan na Klarino ozdravljenje? Zašto se Petar prepao gospodina Sesemanna? Što je djed zatražio od gospodina Sesemanna, što Petar, a što Heidi? Od čega je болоvala Petrova baka? Tko se na kraju doselio u selo? Tko su bile Labudica i Mrkuša? Tko je bio gospodin Sesemann? Tko je sve bio dobar prema Heidi, a tko zao?*

Zatim rješavaju ZOT2. Učenici rješavaju samostalno zadatke, ne smiju prepisivati ni koristiti se bilješkama. Nakon toga rješavaju anketu kojom se žele ispitati stavovi učenika o njihovom zadovoljstvu s portalom E-lektira. Anketa je potpuno anonimna, učenici trebaju zaokružiti koliko se pojedina tvrdnja odnosi na njih.

3.9. Prikaz i analiza rezultata

Nakon završenog testiranja učenika zadatcima objektivnog tipa i ispunjavanja anonimnih upitnika potrebno je analizirati dobivene podatke. Kako bi provjerili postoji li stvarna razlika između ZOT-a 1 i ZOT-a 2 koristit ćemo t –test za zavisne uzorke kao statistički postupak jer je istraživanje provedeno s malim brojem uzoraka. Rezultate koje smo dobili u anonimnom upitniku prikazat ćemo grafički.

3.9.1. Prikaz i analiza rezultata zadataka objektivnog tipa (ZOT1 i ZOT2)

Rezultati zadataka objektivnog tipa prikazani su u tablici 2.

UČENICI/UČENICE	ZOT1	ZOT2	ZOT2 - ZOT1
Mijić Antonio	4	8	4
Bratić Dora	7	10	3
Bazina Hrvoje	2,5	6,5	4
Bazina Karla	5	5	0
Šolić Karla	6,5	10	3,5
Zuban Katarina	5,5	8,5	3
Veić Lara	7	10	3
Veić Larisa	7,5	7	-0,5
Lončar Matea	5,5	8,5	3
Asanović Mia	6	9,5	3,5
Parlov Nikola	6	8,5	2,5
Galešić Stipe	1,5	5,5	4

Tablica 2. Prikaz rezultata ZOT-a 1 i ZOT-a 2

Rezultati zadataka objektivnog tipa obrađeni su uz pomoć *Microsoft Excela 2010*, programskog sustava za statističku analizu *Statistica*. Statističkim metodama je provedena

analiza dobivenih rezultata. Eksperiment je proveden na jednoj skupini s malim brojem uzoraka $N < 50$ pa je t -vrijednost izračunata po formuli za male zavisne uzorke. Uz stupnjeve slobode i nivo značajnosti ($p=0,05$) očitane su granične vrijednosti iz t -tablice te su uspoređene s dobivenim rezultatima.

t-Test: Two-Sample Assuming Equal Variances		
	<i>ZOT1</i>	<i>ZOT2</i>
Mean	5,333333333	8,083333333
Variance	3,378787879	3,037878788
Observations	12	12
Pooled Variance	3,208333333	
Hypothesized Mean Difference	0	
df	22	
t Stat	-3,760699023	
P(T<=t) one-tail	0,000539601	
t Critical one-tail	1,717144335	
P(T<=t) two-tail	0,001079202	
t Critical two-tail	2,073873058	

Tablica 3. Rezultati t-testa

Na razini značajnosti 0,05, stupnjevim slobode (ss) 22 t -vrijednost iznosi (t) 2,073. S obzirom na to da je vrijednost t -testa veća od zadane t -vrijednosti 2,073 na stupnjevima slobode 22 i na razini značajnosti 0,05, zaključujemo da postoji statistička značajnost. Uspoređujući aritmetičke sredine ZOT1 5,33 i ZOT2 8,08 zaključujemo da je veća aritmetička sredina ZOT-a 2 što znači da su učenici napredovali. Iz dobivenih rezultata možemo zaključiti da su učenici postigli bolje rezultate nakon učenja i čitanja lektire na portalu e-lektira što znači da portal pridonosi boljem usvajanju znanja. Uvažavajući dobivene rezultate prihvaćamo postavljenu hipotezu.

Veličina učinka (Cohen's d) iznosi $d=1,710$ prema Cohenu ako je učinak veći od 0,80 tada se smatra velikom većinom učinka. Uspoređujući postavljenu vrijednost veličine učinka sa dobivenom veličinom učinka ($1,710 > 0,80$) smatramo da su učenici nakon učenja lektira na portalu e-lektira postigli više rezultate na ZOT2 te napredovali u stjecanju znanja.

3.9.2. Prikaz i analiza rezultata upitnika zadovoljstva

Dobiveni rezultati prikazani su grafički, a učestalost odgovora izražena je u postotcima.

Tvrdnja: Čitanje lektira na portalu E-lektira činilo me zadovoljnim/zadovoljnom

skala procjene	f	%
ne slažem se	0	0%
nit se slažem nit se ne slažem	0	0%
slažem se	12	100%

Graf 1. Zadovoljstvo portalom E-lektire

Svi učenici su na ovo pitanje pozitivno odgovorili. Svi se slažu da ih čitanje lektira na portalu e-lektira čini zadovoljnim/zadovoljnom. Ova tvrdnja dokazuje je učenicima ovakav način čitanja lektire zanimljiv i koristan.

Tvrdnja: Čitanje lektire na portalu E-lektira je beskorisno

Skala procjene	f	%
ne slažem se	10	83%
nit se slažem nit se ne slažem	1	9%
slažem se	1	8%

Graf 2. Čitanje lektire na portalu je beskorisno

Deset učenika je na ovo pitanje negativno odgovorila. Oni se ne slažu da je čitanje lektire na portalu e-lektira beskorisno. Jedan učenik je neodlučan oko slaganja za ovu tvrdnju i jedan učenik smatra kako je čitanje lektire na portalu beskorisno. Možemo zaključiti kako deset od dvanaest učenika smatra kako je ovakav način čitanja lektire koristan.

Tvrdnja: Čitanje lektire na portalu E-lektira je korisno

Skala procjene	f	%
ne slažem se	1	9%
nit se slažem nit se ne slažem	1	8%
slažem se	10	83%

Graf 3. Čitanje lektire na portalu je korisno

Rezultate koje smo dobili u prethodnoj tvrdnji možemo potvrditi s rezultatima ove tvrdnje. Rezultati pokazuju kako deset učenika smatra kako je čitanje lektire na portalu e-lektira korisno. Tek jedan učenik je neodlučan oko ove tvrdnje dok je jedan učenik nezadovoljan čitanjem lektire na portalu odnosno smatra kako čitanje lektire na portalu e-lektira nije korisno.

Tvrdnja: Draže mi je čitati lektiru na portalu E-lektira

Skala procjene	f	%
ne slažem se	0	0%
nit se slažem nit se ne slažem	5	42%
slažem se	7	58%

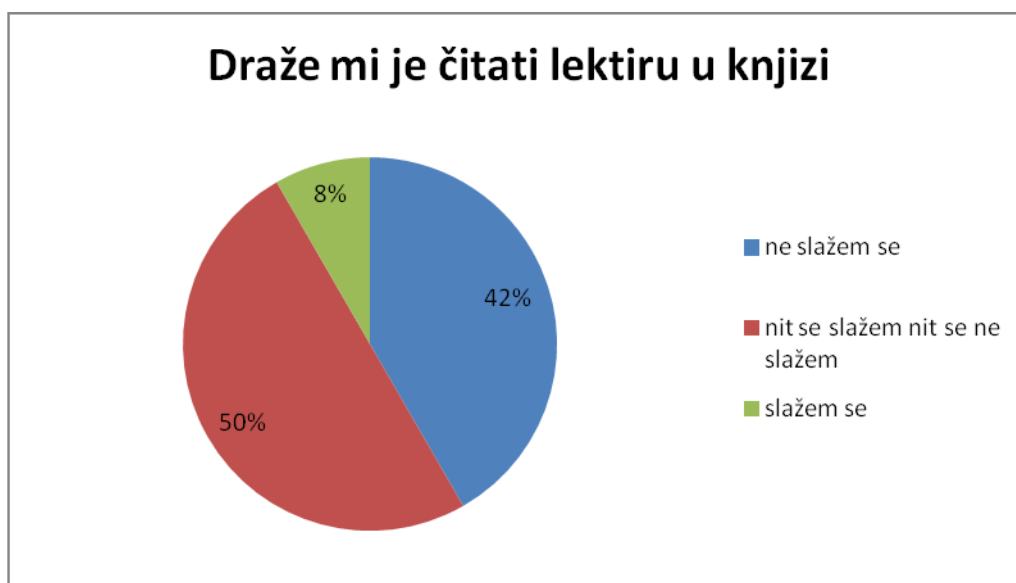

Graf 4. Čitanje lektire na portalu

Iz rezultata vidimo kako je većoj polovici učenika draže čitati lektiru na portalu e-lektira dok ostali učenici, čak njih 42 % je neodlučno oko tvrdnje. Pretpostavljam da je razlog neslaganja s tvrdnjom taj što neki učenici se ne koriste mnogo računalom u svakodnevnom životu tako da im se ovakav način učenja ne sviđa. Učenje na tradicionalan način im više odgovara te ne žele takvo učenje mijenjati.

Tvrdnja: Draže mi je čitati lektiru u knjizi

Skala procjene	f	%
ne slažem se	5	42%
nit se slažem nit se ne slažem	6	50%
slažem se	1	8%

Graf 5. Čitanje lektire uz pomoći knjige

Jedan učenik/učenica se slaže s tvrdnjom da je draže čitati lektiru u knjizi dok je polovica učenika neodlučna oko ove tvrdnje. Pet učenika je iskazalo ne slaganje s ovom tvrdnjom te time možemo zaključiti kako učenici više vole čitati lektiru uz pomoć portala e-lektire.

Tvrdnja: Željela/želio bih nastaviti koristiti portal E-lektire za vrijeme čitanje lektire

Skala procjene	f	%
ne slažem se	1	9%
nit se slažem nit se ne slažem	1	8%
slažem se	10	83%

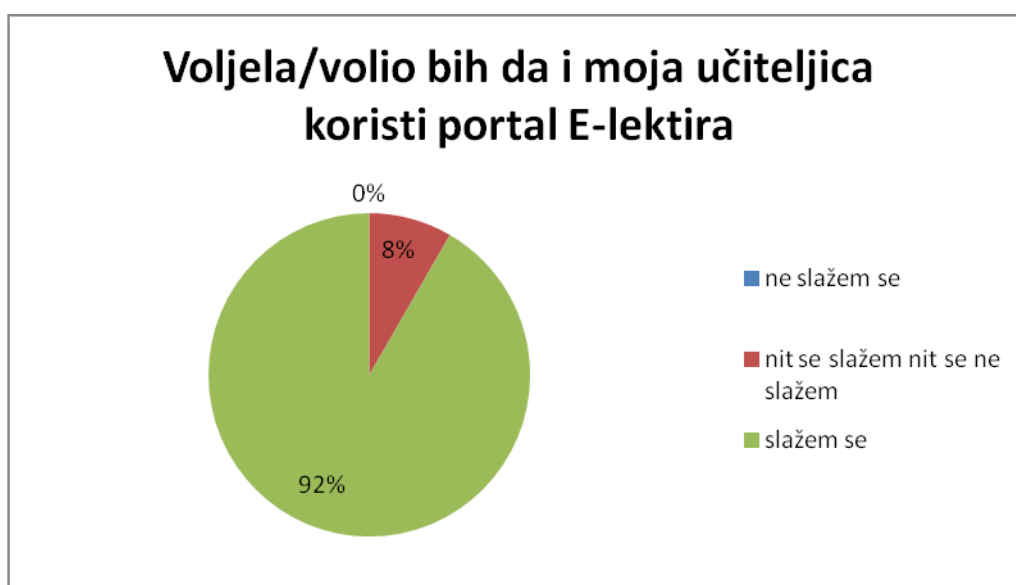

Graf 6. Željela/želio bih koristiti portal E-lektire

Deset učenika bih željelo nastaviti koristiti portal e-lektire za vrijeme čitanja lektire. Jedan učenik se ne slaže s tvrdnjom i ne želi koristiti portal e-lektire za vrijeme čitanja lektire i jedan učenik je neodlučan. Ova tvrdnja nam dokazuje kako učenici ipak žele koristiti ovakav način čitanja lektira u svom daljnjem radu i odmaknuti se od tradicionalnog načina učenja.

Tvrdnja: Voljela/volio bih da i moja učiteljica koristi portal E-lectira

Skala procjene	f	%
ne slažem se	0	0%
nit se slažem nit se ne slažem	1	8%
slažem se	11	92%

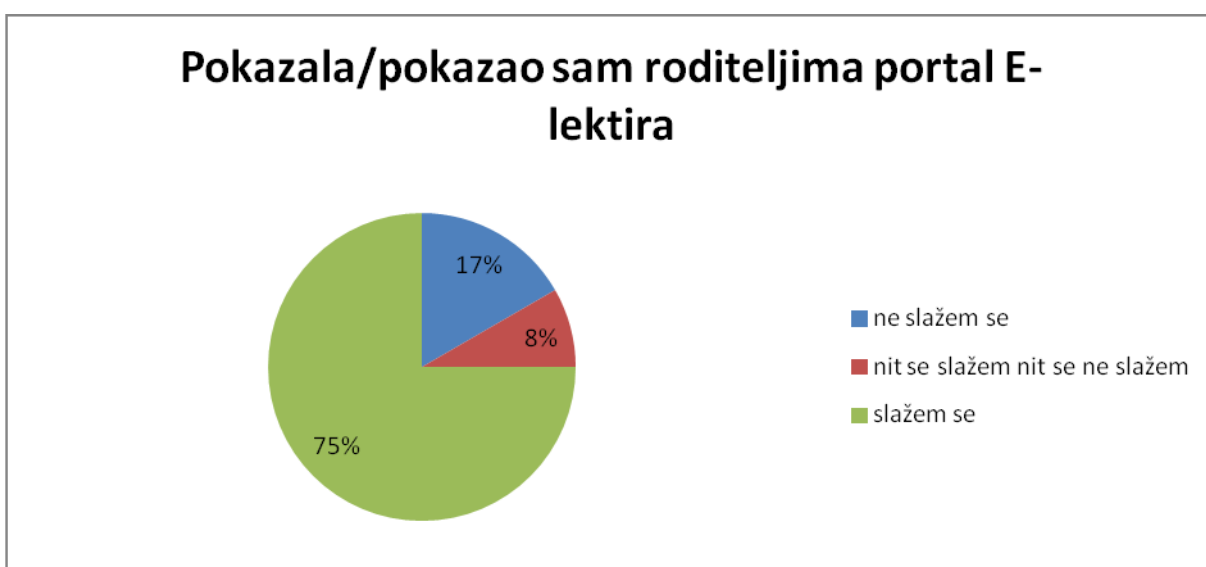

Graf 7. Voljela/volio bih da učiteljica koristi portal

Rezultati pokazuju kako jedanaest učenika želi da i njihova učiteljica koristi portal e-lectire u daljnjem radu s njima. Jedan učenik ipak ne želi koristiti portal već učenje na tradicionalan način.

Tvrdnja: Pokazala/pokazao sam roditeljima portal E-lektira

Skala procjene	f	%
ne slažem se	2	17%
nit se slažem nit se ne slažem	1	8%
slažem se	9	75%

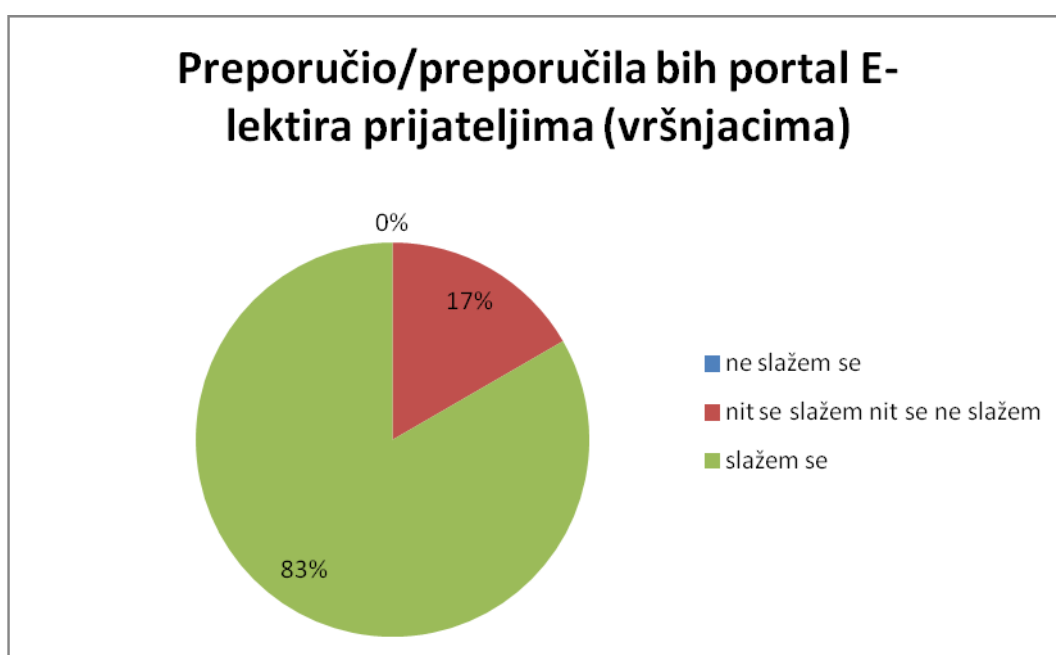

Graf 8. Pokazala/pokazao sam roditeljima portal

Ova tvrdnja govori da je 75% učenika pokazalo svojim roditeljima portal e-lektire. Dvoje učenika nije pokazalo, dok je jedan učenik neodlučan oko ove tvrdnje. Ovim rezultatima vidimo kako je velika većina učenika nakon škole posjetila portal e-lektire.

Tvrdnja: Preporučio/preporučila bih portal E-lectira prijateljima (vršnjacima)

Skala procjene	f	%
ne slažem se	0	0%
nit se slažem nit se ne slažem	2	17%
slažem se	10	83%

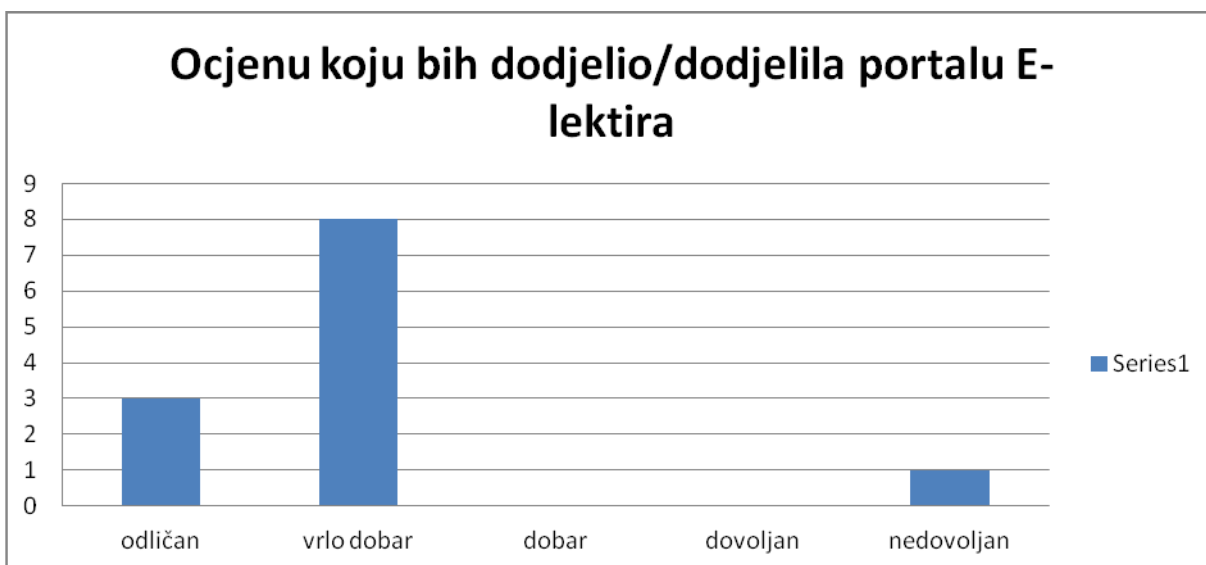

Graf 9. Preporučila bih portal prijateljima

Deset učenika bi preporučilo portal svojim prijateljima (vršnjacima) dok je njih dvoje neodlučno. Iz rezultata možemo zaključiti kako su učenici zadovoljni portalom jer u ga protivnom ne bi preporučili svojim bližnjima. Također možemo zaključiti kako im je čitanje lektire na portalu zanimljivije od čitanja iz knjige.

Tvrdnja: Ocjenu koju bih dodijelio/dodijelila portalu E-lectira

Skala procjene	f	%
odličan	3	25%
vrlo dobar	8	67%
dobar	0	0%
dovoljan	0	0%
nedovoljan	1	8%

Graf 10. Ocjena za portal E-lectire

Iz rezultata jasno vidimo kako su učenici portalu e-lectire dodijeli ocjenu vrlo dobar. Tek njih troje je dalo ocjenu odličan. To dokazuje primjerenost i kvalitetu portala za učenike četvrtog razreda osnovne škole. Učenici su vrlo zadovoljni portalom, zanimljiv im je, koristan i privlačniji za čitanje od knjige.

3.9.3. Interpretacija rezultata

Istraživanje koje je provedeno unutar ovog diplomskog rada je bilo usmjereno na primjenu portala e-lektire. Istraživanjem se željela ispitati učinkovitost samog portala, doprinosi li portal boljem usvajanju znanja i motivira li učenike za čitanje.

Na početku istraživanja je postavljena hipoteza koja je provjerena statističkim metodama. Eksperiment je proveden na jednoj skupini s malim brojem uzoraka $N < 50$ pa je t – vrijednost izračunata po formuli za male zavisne uzorke. Uvažavajući dobivene rezultate prema statističkoj značajnosti utvrđenom t -testom za zavisne uzorke postavljena hipoteza je prihvaćena. Postavljena hipoteza glasi: Portal e-lektire poboljšat će nastavni proces, učenicima će učiniti čitanje lektire zanimljivijim i boljim.

Veličina učinka ovog istraživanja iznosi 1,710. Prema Cohenu (Cohen, 1969) postoje tri veličine učinka, mala, srednja i velika. Ako je učinak veći od 0,80 tada se smatra velikom većinom učinka. Uspoređujući postavljenju vrijednost sa dobivenom veličinom učinka možemo zaključiti kako je ovim istraživanjem postignuta velika veličina učinka.

Dobivenim rezultatima je utvrđeno kako su učenici uz pomoć portala e-lektire napredovali te da postoji statistički značajna razlika između ZOT-a 1 i ZOT-a 2. Iz toga se može zaključiti kako je portal e-lektire koristan, učinkovit i znatno poboljšava proces učenja.

Popularnost e-lektira potvrđuje činjenica da je u veljači 2015. godine zabilježen stotisućiti registrirani korisnik (Vrbanus, S., 2015) stoga se nadamo kako će u budućnosti primjena portala u nastavi biti veća. Dostupnost književnih djela u ovom suvremenom obliku služi svim korisnicima CARNeta, a pogotovo učenicima.

4. ZAKLJUČAK

Rezultati provedenog istraživanja pokazuju kako portal e-lektire poboljšava nastavni proces te čini učenicima čitanje lektire zanimljivijim i boljim. Učenici su ostvarili jako dobre rezultate, prihvatili su nastavu putem računala te čitanju lektire pristupili s oduševljenjem. Provedeno istraživanje pokazuje kako je portal e-lektire učinkovit i koristan za učenike.

Učenici svoje slobodno vrijeme najčešće ispunjavaju pretraživanjem interneta, gledanjem televizora i zbog toga sve manje čitaju jer je njihovu pažnju sve više zaokupljaju računala pa sve manje vremena posvećuju knjigama i čitanjem. Kako bi učenike potaknuli na čitanje nastavu treba prilagoditi njihovim interesima, učiniti im čitanje zanimljivijim, korisnijim i boljim. Uzevši to u obzir, učenicima trebamo ponuditi suvremene metode poučavanja, a portal e-lektire jedan je od primjera kako se to može postići.

Informacijska i komunikacijska tehnologija (ICT) je postala važan pokretač svakodnevnog života i gospodarske aktivnosti te zbog toga bi nastavnici trebali biti što više usmjereni na uvođenje ICT-a u učionici i na korištenje tehnologije u nastavi. Ključni pojedinac koji pomaže učenicima u razvoju ICT vještina je razredni učitelj. On je odgovoran za pružanje mogućnosti učenja koje pomažu učenicima koristiti ICT za učenje i komuniciranje. Stoga je nužno da svi nastavnici dobiju potrebnu naobrazbu za stvaranje ovih mogućnosti za učenike, kontinuirana edukacija odgajatelja i učitelja je temelj u ostvarivanju promjena u obrazovnom sustavu.

Tehnologija se može kvalitetno primijeniti u bilo koji dio sata, bez obzira radi li se o obradi sata, ponavljanju, provjeri, vježbanju. Uvelike ovisi o materijalnim uvjetima škole, umijeću učitelja i informatičkoj pismenosti učenika i učitelja. Korištenje tehnologije u nastavi znatno olakšava realizaciju principa individualizacije, zornosti, postupnosti, povezivanja sa svakodnevnim životnim situacijama i praksom te pozitivno utječe na učenikov rad i motivaciju.

Računalo ne može postati zamjena za učitelja ali se može koristiti u radu kao bilo koje drugo nastavno sredstvo ili nastavno pomagalo. Pri uporabi računala u nastavi treba uvijek

biti na oprezu i izbjegavati dugotrajan rad na računalu, promišljeno dozirati uporabu i kombinirati s drugim nastavnim metodama.

Iako mnogi tvrde kako mladi danas sve manje čitaju, to nije točno. Današnja generacija učenika čita mnogo. Sve manje iz knjiga, a sve više s medija (računala, mobilnih telefona...). U suvremenom društvu čitanje ne izumire, već se transformira u drugačije oblike odnosno mijenja medij iz kojega se čita. Stoga bi učitelji trebali biti ti koji potiču učenike. Trebaju pronaći način kako motivirati učenike da čitaju više jer je motivacija pokretačka snaga koja nas navodi na određenu aktivnost.

Portal e-lektire je posebno namijenjen školama u izoliranim regijama u kojima knjižnice možda nisu dovoljno dobro opremljene. Koliko god voljeli miris knjiga i dodir papira pod prstima, digitalni oblik daleko je povoljniji, a uz potreban hardver te infrastrukturu i dostupniji. Na temelju provedenog istraživanja možemo zaključiti kako je ovakav način čitanja lektire učenicima znatno zanimljiviji od tradicionalnog načina čitanja. Portal im pruža razne zanimljivosti, audio i video zapise te razne zanimljivosti o djelima i piscima. Na temelju provedenih anketa možemo zaključiti kako su učenici vrlo zadovoljni portalom te bi ga željeli koristiti u svom daljnjem radu sa svojom učiteljicom.

5. LITERATURA

1. Blažević, I. (2007.): Motivacijski postupci u nastavi lektire, Školski vjesnik. 56, 1/2, str. 91-100
2. Jandrić, P., Livazović G. (2013.): Priručnik iz e-obrazovanja za osobe treće životne dobi, Medicinska škola Osijek
3. Kovačević, D. (2001.): Lektirna knjiga: radost otkrivanja ili gubitak slobodnog vremena: što kažu i predlažu školarci.
4. Kurtak, M., (2005.): Vizualizacija u nastavi hrvatskog jezika pri obradi lektirnih djela, Bjelovarski učitelj, br. 10, str. 45-52.
5. Lazzarich, M. (2004.): Književnost valja približiti mladima: (istraživanje o školskoj lektiri), Napredak. 145, 1, str. 84-90.
6. Lučić-Mumlek, K. (2002.): Lektira u razrednoj nastavi, Zagreb: Školska knjiga
7. Nastavni plan i program za osnovnu školu (2006): Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, Zagreb
8. Visinko, K. (2005.): *Dječja priča – povijest, teorija, recepcija i interpretacija*, Zagreb
9. Vranjković, Lj. (2011.): Lektira u razrednoj nastavi, Život i škola, br. 25 (1/2011.), god. 57.-str. 193. - 206.
10. Biloš, A., Turkalj, D. (2015): Web-sjedište poslovnog subjekta
<http://www.efos.unios.hr/e-business/wp-content/uploads/sites/166/2013/04/eb-2015-03-web-sjediste1.pdf> preuzeto 26. 4. 2015.
11. Carnet
<http://www.carnet.hr/lektire> preuzeto 14. 5. 2015.
12. Conditions of Learning (Robert Gagne)
<http://www.instructionaldesign.org/theories/conditions-learning.html> preuzeto 28. 4. 2015.
13. Delimar, S. (2011.), Pogled kroz prozor,
<http://pogledkrozprozor.wordpress.com/2011/08/31/george-orwell-1984/> preuzeto 16. 5. 2015.
14. Development of the HKU Campus Portal
<https://www.its.hku.hk/news/ccnews100/portal.htm> preuzeto 15. 5. 2015.

15. E-lektire
<http://lektire.skole.hr/> preuzeto 27. 4. 2015.
16. Elliott, M., McGreal R. (2005.): Tehnologije online učenja (e-learnig)
<http://edupoint.carnet.hr/casopis/37/clanci/4.html> preuzeto 10. 6. 2015.
17. Filipović, D. (2010.): Kako motivirati učenike
<http://www.knjiznicari.hr/UDK02/images/c/c2/MOTIVACIJA.pdf> preuzeto 18. 6. 2015.
18. Gagné's Nine Events of Instruction
http://www.niu.edu/facdev/resources/guide/learning/gagnes_nine_events_instruction.pdf preuzeto 2/8. 4. 2015.
19. Instructional Development Timeline
http://my-ecoach.com/project.php?id=12152&project_step=28465 preuzeto 27. 4. 2015.
20. Izgradnja web portala (2003.), Tomašić M.
<http://web.zpr.fer.hr/ergonomija/2003/tomasic/index.html> preuzeto 4. 5. 2015.
21. Jurilj, V. (2011.), Okrugli stol "Lektira, pomoć ili odmoć u poticanju čitanja" – izvješće i zaključci
<http://www.husk.hr/okrugli-stol-lektira-pomoc-ili-odmoc-u-poticanju-citanja-izvjesce-i-zakljucci/> preuzeto 4. 5. 2015.
22. Kajtazi, M. (2013.), Školska lektira: radost ili pakost
<http://www.ziher.hr/2013/03/13/lektira-radost-ili-pakost/> preuzeto 25. 5. 2015.
23. Ljubić, Klemše N. (2010.), Primjena tehnologije u nastavi i očekivanja od učitelja
http://www.zbornica.com/index.php?option=com_easyblog&view=entry&id=8&Itemid=132 preuzeto 25. 5. 2015.
24. Nađ, Olajoš, A. (2013.), Kriza čitanja u suvremenoj razrednoj nastavi
<http://hrcak.srce.hr/106249> preuzeto 23. 5. 2015.
25. Robert Gagné's Nine Steps of Instruction
http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/learning/id/nine_step_id.html preuzeto 27. 4. 2015.
26. Skole.hr
http://www.skole.hr/skole/vijesti_carnet?news_id=3555 preuzeto 27. 4. 2015.
27. Što je to portal znanja
<http://www.lzmk.hr/hr/izdanja/natuknice/izdvojeni-dogadaji/1015-sto-je-to-portal-znanja> preuzeto 3. 5. 2015.

28. Topolko, M.(2013.), Razvijanje kulture čitanja učenika i njihovih roditelja
<https://prezi.com/z4xwg65m3xpe/razvijanje-kulture-citanja-ucenika-i-njihovih-roditelja/> preuzeto 16. 5. 2015.
29. Vadžić, D.(2013.), Važnost čitanja knjige
<http://www.ladylike.hr/vise/iznutra/zdravlje/vaznost-citanja-knjiga-1052> preuzeto 16. 5. 2015.
30. Web portal
http://hr.wikipedia.org/wiki/Web_portal
31. What is a Portal
http://docs.oracle.com/cd/E13155_01/wlp/docs103/portals/intro.html
32. What is a Web Portal (2015.), Web Winkler R.
<http://www.atlanticwebfitters.ca/AboutCMS/WhatisaWebPortal/tabid/95/Default.aspx>
33. Wikipedija: Portali
<http://hr.wikipedia.org/wiki/Wikipedija:Portali>

6. PRILOZI

Prilog 1.

ZOT1

1. Zaokruži točan odgovor:

U koje vrijeme Heidi dolazi prvi put na planinu?

- a) Usred zime
- b) U lipnju
- c) U svibnju

2. Zaokruži točan odgovor:

Zašto je Heidi živjela kod djeda?

- a) Jer nije imala baš nikoga od rodbine osim njega
- b) Jer nije imala roditelje
- c) Jer je imala mnogo braće pa su je roditelji poslali djedu

3. Kratko odgovori:

Što za mještane znači Čiča?

_____.

4. Nadopuni:

Gospodin Sesemann je obično zvao Heidi mala _____.

Gospodin Sesemann je bio _____ otac.

5. Kratko odgovori:

Što je Heidi zaželjela da se dopremi na planinu za Petrovu baku?

_____.

6. Zaokruži točan odgovor:

Što pomisli Petar kad vidi Klarina oca da dolazi na planinu?

- a) Da je on policajac koji ga je došao kazniti zato što je uništio Klarina kolica.
- b) Da je on Heidiin učitelj koji će je ponovno odvesti u Frankfurt.
- c) Da je on netko tko je došao po njega jer nije redovito išao u školu.

7. Kratko odgovori:

Djed je želio da Heidi bude zbrinuta i nakon njegove smrti. Tko se „ponudio“ za Heidine skrbnike?

---

8. Ukoliko je tvrdnja točna zaokruži DA, ukoliko tvrdnja nije točna zaokruži NE.

- a) Heidi je imala šest godina kad je došla kod djeda. DA NE
- b) Heidi je poklonila svoj novi šešir s perom Petrovoj baki. DA NE
- c) U gradu, u želji da ugleda zelena brda i doline Heidi se popela na vrh željeznog tornja. DA NE
- d) Heidina teta se zvala gospodica Rottenmeir. DA NE

Prilog 2.

ZOT2

1. Podcrtaj riječi koje pripadaju pojedinome liku.

HEIDI	dobra	neosjećajna	zlobna	pažljiva	vesela
KLARA	nježna	ozbiljna zbog bolesti	puno trči	dobra	
PETAR	kozar	nije volio učiti	neposlušan	ljubomoran	

2. Ukoliko je tvrdnja točna zaokruži DA, ukoliko tvrdnja nije točna zaokruži NE.

a) Selce je Heidenovo rodno selo.	DA	NE
b) Petar je gurnuo Klarinu stolicu u provaliju.	DA	NE
c) Labudica i Mrkuša su Petrove koze.	DA	NE
d) Djedu se nije svidjelo što je Heidi ostala kod njega.	DA	NE

3. Upiši tko je bio dobar, a tko loš u Frankfurtu prema Heidi:

Gospodin Sebastian _____.

Gospođica Rottenmeir _____.

4. Kratko odgovori:

Zašto je Heidi brižljivo čuvala svoj šešir?

_____.

5. Zaokruži točan odgovor:

Zbog tuge za domom Heidi je sve manje jela te jako oslabila. Tko je zahtijevao da ju napokon pošalju kući na oporavak?

- a) Klarina baka
- b) Doktor Classen
- c) Heidin učitelj

6. Zaokruži točne odgovore

Tko je sve zaslužan za Klarino ozdravljenje?

- a) Heidi
- b) Djed Čiča

- c) sunce i planinski zrak
- d) baka

7. Nadopuni:

Na kraju priče u Selce se doselio _____.

Teta _____ je dovela Heidi k djedu na planinu.

8. Zaokruži točan odgovor:

Djed je želio da Heidi bude zbrinuta i nakon njegove smrti. Tko se „ponudio“ za Heidine skrbnike?

- a) Petrova baka i mama
- b) Obitelj Sesemann
- c) Obitelj Sesemann i doktor Classen

Prilog 3.

Ovom anketom žele se ispitati stavovi učenika o njihovom zadovoljstvu s portalom E-lektira. Anketa je potpuno anonimna i zato vas molim za iskrenost. Hvala!

Čitanje lektira na portalu E-lektira činilo me zadovoljnim/zadovoljnom.			
Čitanje lektire na portalu E-lektira je beskorisno.			
Čitanje lektire na portalu E-lektira je korisno			
Draže mi je čitati lektiru na portalu E-lektira.			
Draže mi je čitati lektiru u knjizi.			
Željela/želio bi nastaviti koristiti portal E-lektira za vrijeme čitanja lektire.			
Voljela/volio bi da i moja učiteljica koristi portal E-lektira .			
Pokazala/pokazao sam roditeljima portal E-lektira			
Preporučila/preporučio bi portal E-lektira prijateljima (vršnjacima).			

1. Zaokruži koliko se pojedina tvrdnja odnosi na tebe.

ne slažem se

nit se slažem niti se ne slažem

slažem se

2. Zaokruži ocjenu koju bi dodijelila/dodijelio portalu E-lektira

a) 1

b) 2

c) 3

d) 4

e) 5